

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 31.01.1990, sp. zn. 3 Cz 5/90, ECLI:CZ:NS:1990:3.CZ.5.1990.1

Číslo: 14/1992

Právní věta: Zařazení určité věci státním notářstvím do aktiv dědictví není nezvratným důkazem vlastnictví toho, kdo věc nabyt na základě dohody dědiců, schválené rozhodnutím státního notářství. Dohoda o vypořádání dědictví řeší vztahy pouze mezi účastníky řízení o dědictví jiné osoby, které nebyly účastníky řízení o dědictví, se mohou domáhat svého práva k věci, jež byla zařazena do aktiv dědictví po zůstaviteli v občanském soudním řízení.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 31.01.1990

Spisová značka: 3 Cz 5/90

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dědění, Notářství, Notářství státní, Řízení před státním notářstvím

Předpisy: 95/1963 Sb. § 48 40/1964 Sb. § 132

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhal, aby žalované byla uložena povinnost vydat mu ve lhůtě do tří dnů od právní moci rozsudku v žalobě uvedené movité věci, které mu protiprávně zadržuje. Uvedl, že tyto věci nabyt dědictvím po svém zemřelém otci P. Ž., avšak žalovaná nerespektuje dědickou dohodu, kterou ohledně vypořádání dědictví uzavřel navrhovatel se svým bratrem T. Ž.

Okresní soud v Karviné, pracoviště Havířov, rozsudkem připustil zpětvzetí žaloby ohledně některých věcí, jejichž vydání se původním návrhem žalobce domáhal, a v této části řízení zastavil. Žalované uložil povinnost ostatní věci žalobce vydat ve lhůtě do tří dnů od právní moci rozsudku; o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky navzájem rozhodl tak, že žádnému nepřiznal právo na jejich náhradu. Po skutkové stránce vycházel ze zjištění, učiněných ze spisu sp. zn. P 409/83 okresního soudu v Ostravě (o schválení dohody o vypořádání dědictví za tehdy nezletilého navrhovatele), ze spisu státního notářství v Karviné, sp. zn. D 268/85 (projednání dědictví po zůstaviteli P. Ž.), a z výpovědi žalované, potvrzující skutečnost, že má ve svém držení věci, jejichž vydání se žalobce po částečném zpětvzetí žaloby domáhal. Při právním posouzení soud dovodil, že žalobce osvědčil své vlastnictví k věcem uvedeným v rozhodnutí státního notářství, jímž byla schválena dohoda o vypořádání dědictví po jeho zemřelém otci; tvrzení žalované, že zůstavitel P. Ž. nebyl vlastníkem uvedených věcí, považoval za nevěrohodné.

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČR, tak, že uvedeným rozsudkem soudu prvního stupně byl v té části, jíž bylo žalobě o vydání věcí vyhověno, porušen zákon.

Z odůvodnění:

Ustanovení § 6 a § 120 odst. 1 o. s. ř. ukládají soudu povinnost postupovat v řízení tak, aby skutečný stav věci byl zjištěn co nejúplněji a nejúčelněji. Za tím účelem provede soud popřípadě i jiné důkazy, než byly účastníky navrhovány; provedené důkazy pak hodnotí v souladu s ustanovením § 132 o. s. ř., a to každý důkaz jednotlivě a všechny v jejich vzájemné souvislosti. Na základě takto zjištěného skutečného stavu soud podle ustanovení § 153 odst. 1 o. s. ř. rozhoduje.

Ochranu vlastnictví občana proti neoprávněným zásahům poskytovalo dříve ustanovení § 132 o. z. 1) ; podle tohoto ustanovení se občan zejména mohl domáhat vydání věci na tom, kdo mu ji neoprávněně zadržoval.

Základním úspěchem všech návrhů ve věcech vlastnických je náležité prokázání práva, jehož ochrany se navrhovatel domáhá. I když rozhodnutí státního notářství v řízení o dědictví je zpravidla považováno za listinu osvědčující vlastnictví, samotné zařazení věci (věcí) do aktiv dědictví nemusí vždy ještě znamenat, že tato věc (věci) do dědictví patří a že vlastnické právo k ní (k nim) skutečně přešlo na dědice. Dohoda o vypořádání dědictví proto řeší vztahy pouze mezi účastníky řízení o dědictví navzájem, avšak nemusí mít závazné účinky vůči třetím osobám; na takový případ pamatuje ustanovení § 48 not. ř., podle něhož rozhodnutí státního notářství nebrání tomu, kdo nebyl účastníkem řízení o dědictví, aby se svého práva domáhal v občanském soudním řízení.

V projednávané věci soud prvního stupně přecenil význam schválené dohody o vypořádání dědictví, jestliže ji samu o sobě pokládal za nezvratný důkaz o vlastnictví žalobce k požadovaným věcem. Proto nevěnoval pozornost ani tvrzení žalované o tom, že o vlastnictví požadovaných věcí byl informován její syn, a neprovedl důkaz jeho výslechem. Soud prvního stupně rovněž nevyvodil žádné závěry z údaje žalované, podle něhož měly náležet požadované věci jí a jejímu bývalému manželovi, a neprovedl důkaz ani spisem o projednání dědictví po manželovi žalované.

Z uvedeného je zřejmé, že tímto rozsudkem soudu prvního stupně byl ve výroku, jímž bylo žalobě o vydání věcí vyhověno, porušen zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 132 o. s. ř. ve vztahu k ustanovením § 48 not. ř. a § 132 o. z. Proto bylo důvodně stížnosti pro porušení zákona vyhověno, rozsudek soudu prvního stupně byl ve vymezené části zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Poznámky pod čarou:

1) ve znění před novelizací zákonem č. 509/1991 Sb.